

Göteborgs Stad

Antti Yliselä, Controller mänskliga rättigheter
Grundskoleförvaltning

Göteborgin kaupunki

Antti Yliselä, Ihmisoikeus-controller
Peruskouluhallinto

Kort presentation Lyhyesti minusta

- Ämneslärare, rektor, områdeschef
 - Förskola, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning
 - Helsingfors, Esbo, Kuortane; Indien; Kungsbacka, Göteborg
- Specialist på mänskliga rättigheter, nationella minoritetsfrågor, stadsledningskontoret
- Controller mänskliga rättigheter på den nya grundskoleförvaltningen
- Bott i Sverige i 14 år
- Aineenopettaja, rehtori, aluejohtaja
 - Varhaiskasvatus, peruskoulu, lukio, aikuiskoulutus
 - Helsinki, Espoo, Kuortane; Intia; Kungsbacka, Göteborg
- Ihmisoikeusasiantuntija, kansalliset vähemmistökysymykset, kaupunginjohtotoimisto
- Ihmisoikeus-controller, uusi peruskouluhallinto
- Asunut Ruotsissa 14 vuotta

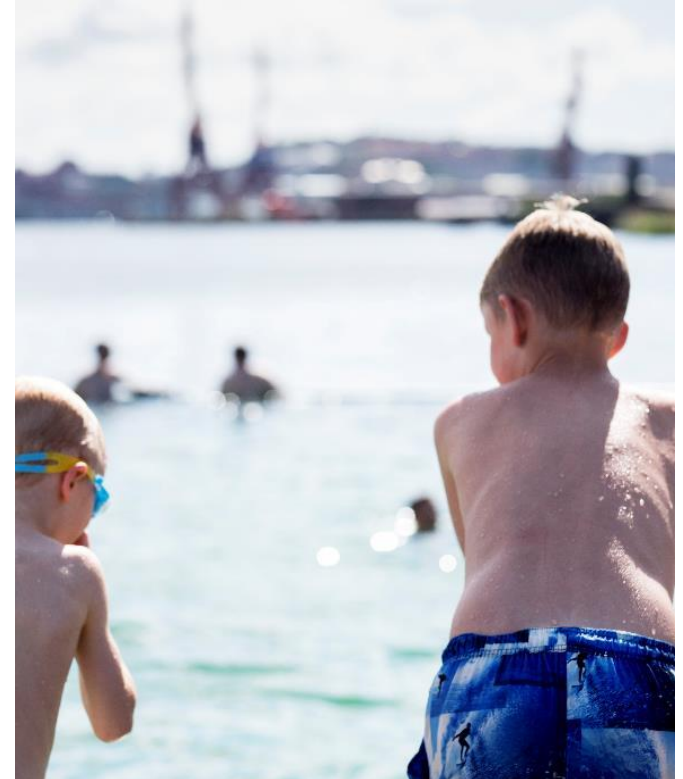

Upplägg Sisältö

Främjande av mänskliga rättigheter som kommunalt uppdrag

Ihmisoikeuksien edistäminen kunnan tehtävänä

- Göteborgs Stad och Göteborgs Stads grundskoleförvaltning
 - Organisation, organisering av mänskliga rättigheter, politisk vilja, strategisk och operativ nivå, tips och aktuellt från Göteborg
- Göteborgin kaupunki ja Göteborgin kaupungin peruskouluhallinto
 - Organisaatio, ihmisoikeuksien organisointi, poliittinen tahto, strateginen ja operatiivinen taso, vinkkejä ja ajankohtaista Göteborgista

Göteborgs Stad i siffror

Göteborgin kaupunki lukuina

Invånare i kommunen 2017	Båda kön	Kvinnor	Män
Samtliga	564 039	282 518	281 521
0-17 år	111 154	54 259	56 895
18-64 år	366 265	180 358	185 907
65- år	86 620	47 901	38 719
Medelålder	38,9	39,8	38,0
Utrikes födda	146 937	72 392	74 545
Födda	7 481	3 598	3 883
Avlidna	4 266	2 261	2 005
Födelsenetto	3 215	1 337	1 878
Inflyttade	35 651	17 244	18 407
Utflyttade	31 693	15 665	16 028
Nettoflyttning	3 958	1 579	2 379
Folkökning	7 399	3 011	4 388

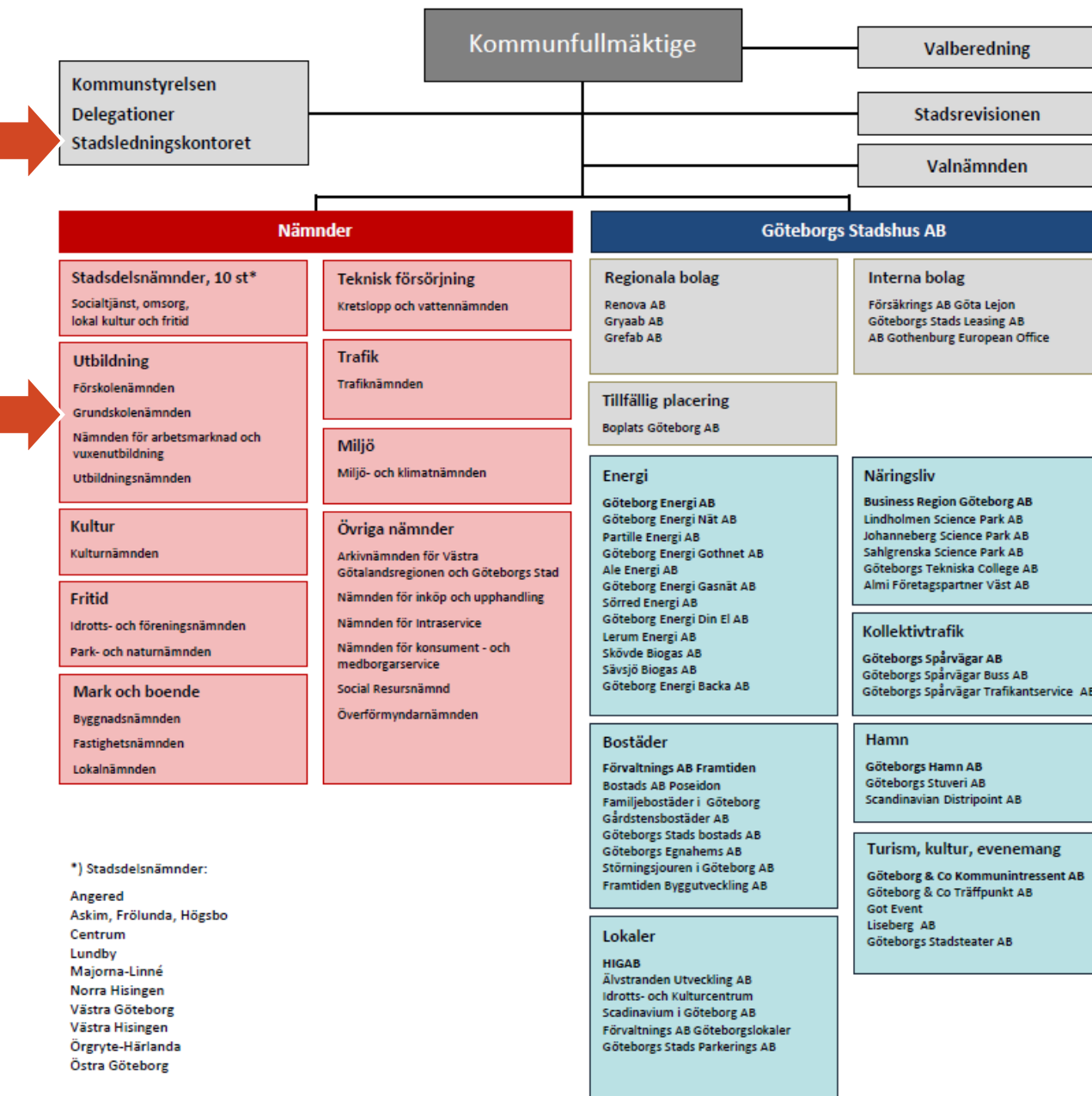
700 000
år 2035

Göteborgs Stads organisation

Göteborgs
Stad

Göteborgs
Stad har
55 000
medarbetare.

Helsingin
kaupungissa
38 000
työntekijää.

Stadsledningskontoret

Kaupunginjohtotoimisto

- Stadsledningskontoret, kommunstyrelsens förvaltning
 - **Avdelningen för mänskliga rättigheter**
 - Jämställdhet, hbtq och normkritik, nationella minoriteter (samer, romer, sverigefinnar, tornedalingar, judar), Levande historia, hedersrelaterat våld och förtryck, rasism, MR.
 - Nätverk
- Strategiskt stöd; varje nämnd/förvaltning ansvarar
- Kaupunginjohtotoimisto, kunnanhallituksen hallinto
 - **Ihmisoikeusosasto**
 - Tasa-arvo, hbtq ja normikritiikki, kansalliset vähemmistöt (saamelaiset, romanit, ruotsinsuomalaiset, tornionlaaksolaiset, juutalaiset), Elävä historia, kunniaväkivalta ja –sorto, rasismi, ihmisoikeudet.
 - Verkostot.
 - Strateginen tuki; jokainen lautakunta/hallinto vastaa

Göteborgs Stads budget 2019

Göteborgin kaupungin budjetti 2019

”Göteborg behöver mer kärlek – inte mindre”

Syrjintä, tasa-arvo, sukupuoli-identiteetti, seksuaalinen suuntautuminen, väkivalta, vapaus rakastaa, kunniaväkivalta, terrorismi, väkivaltainen ekstremismi, kansalliset vähemmistöt...

I Göteborg ska det råda nolltolerans mot diskriminering. Arbetet för jämställdhet mellan pojkar och flickor, kvinnor och män, ska vara aktivt i alla delar av stadens verksamheter. Våld i nära relationer ska aldrig accepteras.

Varje människa har rätt att leva, tro och älska som den vill. Ingen ska behöva leva under hedersförtryck. Kultur eller religion är aldrig en ursäkt för att inskränka en persons frihet. Hedersrelaterat förtryck och våld hör inte hemma i vårt samhälle.

Terrorism är ett allvarligt hot mot vår frihet, vår säkerhet och mot våra liv. Detsamma gäller för den våldsbejakande extremismen. Alla former måste bekämpas beslutsamt. Det är en kamp mellan demokrati och extremism.

Göteborg ska vara en stad som genomsyras av frihet, öppenhet och respekt, där den enskildes fri- och rättigheter värnas. I Göteborg ska man både få tillhöra och tillföra. Det är så vi bygger en stad, ett Göteborg.

Budget 2019: Nationella minoriteter

Budjetti 2019: Kansalliset vähemmistökykyset

Göteborg är en stad för alla

Staden har en viktig uppgift i att implementera den nya handlingsplanen för mänskliga rättigheter för allas möjlighet att engagera sig, göra sin röst hörd och vinna inflytande. Varje persons egna och okränkbara värde måste avspeglas i den kommunala servicen. Göteborg ska vara en stad för alla. Därför är det angeläget med regelbundna samråd med de nationella minoriteterna för att skapa delaktighet och garantera att rättigheter och behov tillgodoses.

Romano Centers syfte är att skapa bättre livschanser för romer, både genom råd och stöd till enskilda och genom kunskapshöjande insatser inom staden, vilket finansieras.

Sedan 2011 är Göteborg finskt förvaltningsområde, vilket ger sverigefinska göteborgare särskilda rättigheter. Ett led i att förstärka arbetet är att pröva en försöksverksamhet med tvåspråkiga klasser (finska-svenska). Ett sverigefinskt center ska utredas.

Det är positivt att Göteborgs Stad uppmärksammar de nationella minoriteternas högtidsdagar exempelvis genom flaggning och ceremonier. Staden måste säkerställa trygghet och att god samverkan upprätthålls för minoriteter och befintliga religiösa församlingar.

Göteborgs Stads råd

Göteborgin kaupungin neuvostot

Kommunstyrelsen rådgivande organ

- Intressebevakar och tar initiativ till förbättringar

Kunnanhallituksen neuvoa-antavat elimet

- Edunseuranta, ehdottavat parannuksia

- Göteborgs Stads hbtq-råd
- Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer
- Göteborgs Stads sverigefinska råd
- Göteborgs Stads ungdomsfullmäktige
- Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor
- Göteborgs Stads pensionärsråd

Stort antal lokala planer inom MR

Lukuisia paikallisia ihmisoikeussuunnitelmia

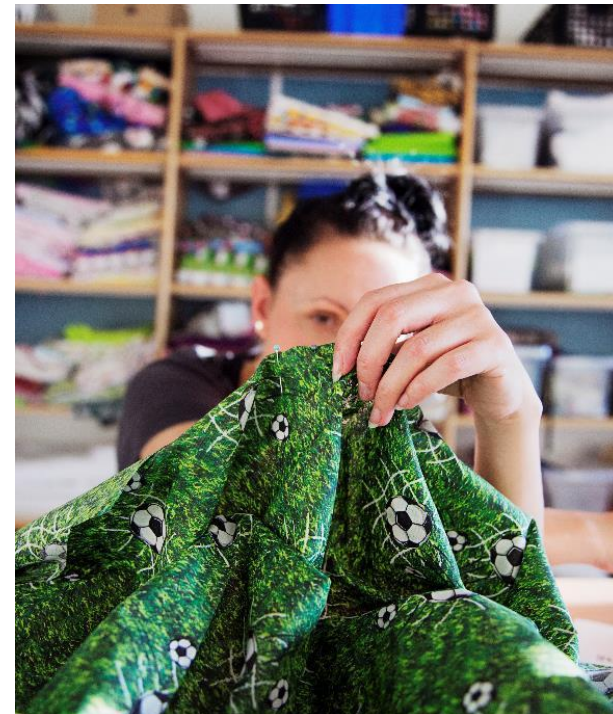
Lokala styrande dokument	Giltighet
1. Revidering av Plan mot våldsbejakande extremism 2019-2022	2019-2022
2. Göteborgs Stads plan för att förbättra HBTQ-personers livsvillkor	2017-2021
3. Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer	2014-2018
4. Göteborgs stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	2014-2020
→ 5. Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad	2016
6. Handlingsplan för finskt förvaltningsområde	2014
7. Revidering av handlingsplan för nationella minoritetsfrågor	2019
8. Plan mot hedersrelaterat våld och förtryck	2018
9. Plan för sexuell reproduktiv hälsa och rättigheter	2018
→ 10. Plan för jämställdhet	2019
11. Plan mot rasism	Pågår, 2019

Ihmisoikeuksien integroiminen
Tasa-arvon integroiminen

Ex Göteborgs Stads plan för jämställdhet

Esim Göteborgin kaupungin tasa-arvosuunnitelma

1. Jämställdhetsintegrering som strategi / **Tasa-arvon integroiminen strategiana**
2. Socialtjänstens handläggning av beslut likvärdig och jämlik oavsett kön /
Sosiaalipalvelujen käsittelyn tasavertaisuus ja tasa-arvoisuus sukupuolesta riippumatta
3. Utbildning och arbete – fritt från könsstereotypa normer /
Koulutus ja työ – vailla sukupuoleen liittyviä stereotyyppisiä normeja
4. Frihet från våld / **Vapaus vailla väkivaltaa**
5. Likvärdigt inflytande inom stadsutvecklingsprocesser oavsett kön /
Tasavertaiset vaikuttamisen mahdollisuudet kaupunginkehittämisessä sukupuolesta riippumatta
6. Jämlik kompetensförsörjning och arbetsvillkor oavsett kön /
Tasavertainen osaamisen saatavuus ja työehdot sukupuolesta riippumatta

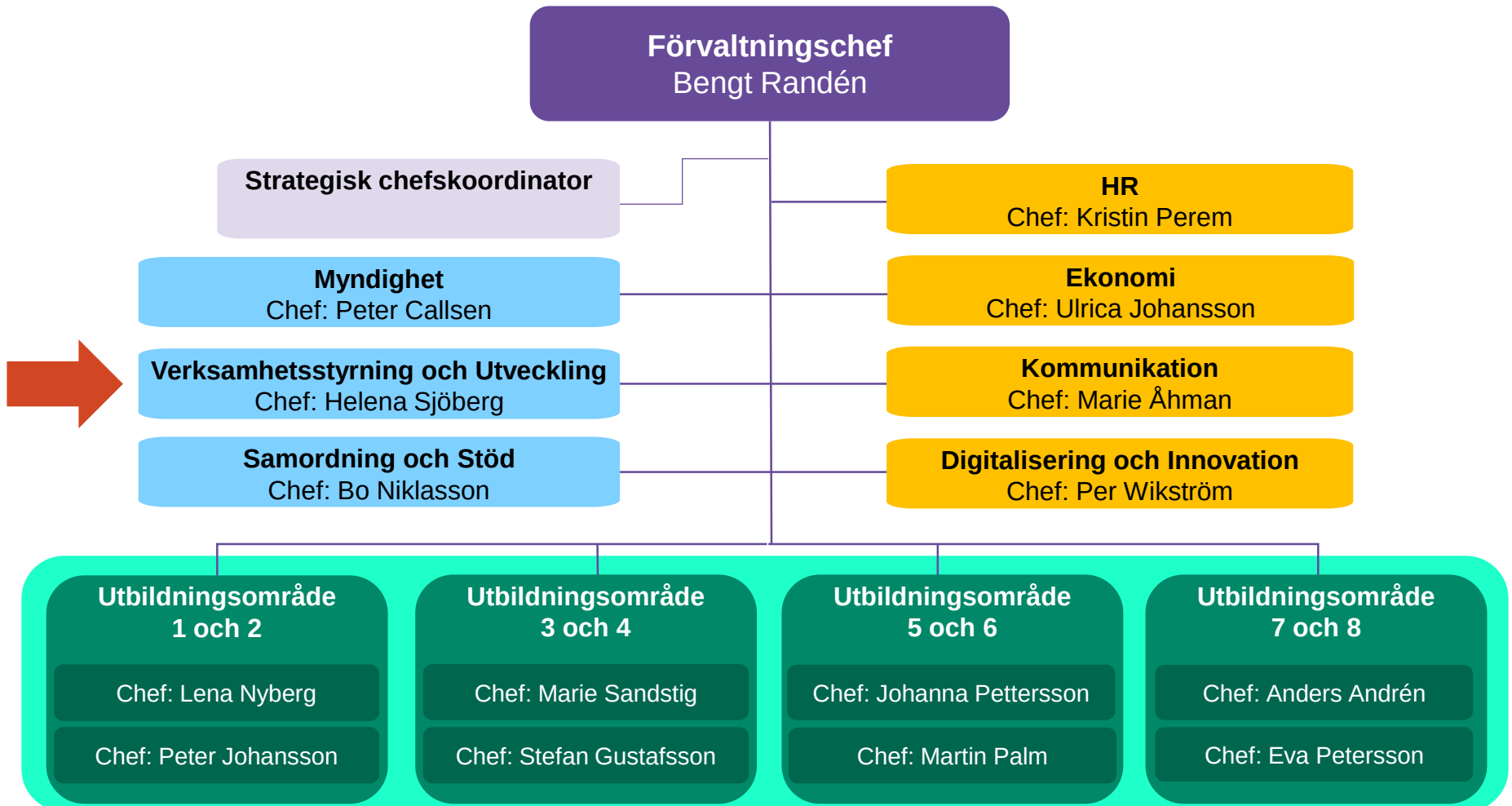
Den europeiska jämställdhetsdeklarationen CEMR; Jämställt Västra Götaland; samt det övergripande målet för svensk jämställdhetspolitik samt de sex nationella jämställdhetspolitiska delmålen (2016) Linkitty eurooppalaiseen tasa-arvon peruskirjaan; Tasa-arvoinen Länsi-Götanmaa; sekä kansallisen tasa-arvopolitiikan yleiseen tavoitteeseen sekä kuuteen osatavoitteeseen (2016)

A photograph of a woman and two children, all wearing blue hooded raincoats, engaged in planting small green seedlings outdoors. The woman is in the foreground on the right, holding a seedling. Two children are behind her, one on the left looking down at a seedling and another in the center looking towards the camera. The background is slightly blurred, showing a wooden fence and some foliage. A semi-transparent blue banner is at the bottom, containing white text.

Grundskoleförvaltningen Peruskouluhallinto

Grundskoleförvaltningens ledning

Peruskouluhallinnon johto

Grundskolan i siffror

Utgångspunkter i MR-arbetet

Lähtökohtia ihmisoikeustyöhön

- Skolan har två uppdrag: Kunskapsuppdrag och demokrati och värdegrundsuppdrag (mänskliga rättigheter).
 - Skolans demokrati och värdegrundsuppdraget är en del av **skolans systematiska kvalitetsarbete**. Mänskliga rättigheter ska **integreras** synligt i skolans systematiska kvalitetsarbete
 - Integrering i 1) planering, 2) genomförande, 3) uppföljning och 4) analys av utbildningen
 - Integrering behöver göras på strategisk och operativ nivå
-
- Koululla on kaksi toimenantoa: Opetustyö sekä demokratia ja arvoperustatyö (ihmisoikeustyö).
 - Koulun demokratia ja arvoperustatyö on osa **koulun järjestelmällistä laatutyötä**. Ihmisoikeudet pitää **integroida** näkyväksi osaksi koulun järjestelmällistä laatutyötä
 - Integroiminen opetuksen 1) suunnitteluun, 2) toteutukseen, 3) seurantaan ja 4) analyysiin.
 - Integroiminen pitää tehdä strategisella tasolla ja operatiivisella tasolla.

MR-funktionens uppdrag

Ihmisoikeusfunktion tehtävät

Strategisk nivå – stöd till förvaltningen

- Controller MR (rapporter, dokument)
- Samordnare för styr- och ledningsprocesser inom MR inkl. arbetsledning av personal på samordnarnivån

Samordningsnivå – stöd till skolorna

- MR-funktionen samordnar statligt och stadengemensamt stöd, genomför fortbildningsinsatser och samordnar lärandenätverk för skolor inom skolans demokrati och värdegrundsuppdrag.

Strateginen taso – hallinnon tuki

- Ihmisoikeus-controller (raportit, dokumentit)
- Ihmisoikeuksien ohjaus- ja johtoprosessien koordinointi mukaan lukien koordinoijien työnohjaus

Koordinointi – koulujen tuki

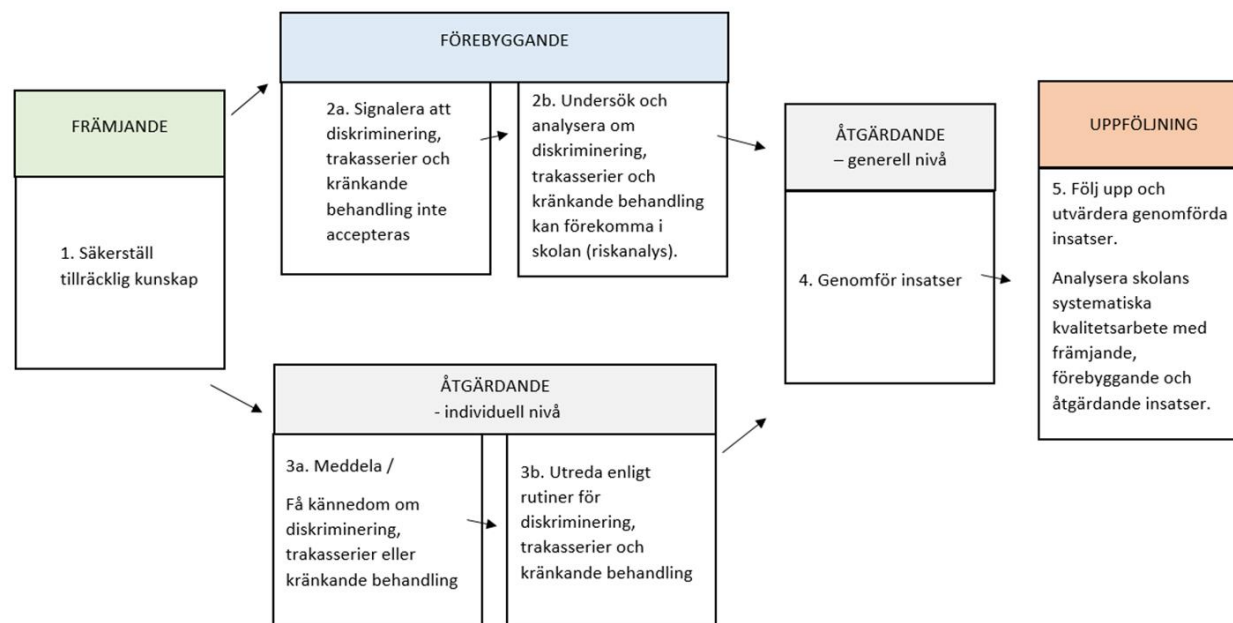
- Ihmisoikeus-funktio antaa tukea koulujen demokratia- ja arvoperustatyölle keskittämällä kansallista ja kaupunginsisäistä tukea, toteuttamalla koulutuksia ja hallinnoimalla oppimisverkostoja.

Koulun demokratia ja arvoperustatyö (ihmisoikeudet) integroituna koulun järjestelmälliseen laatutyöhön

Skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag integrerat i skolans systematiska kvalitetsarbete

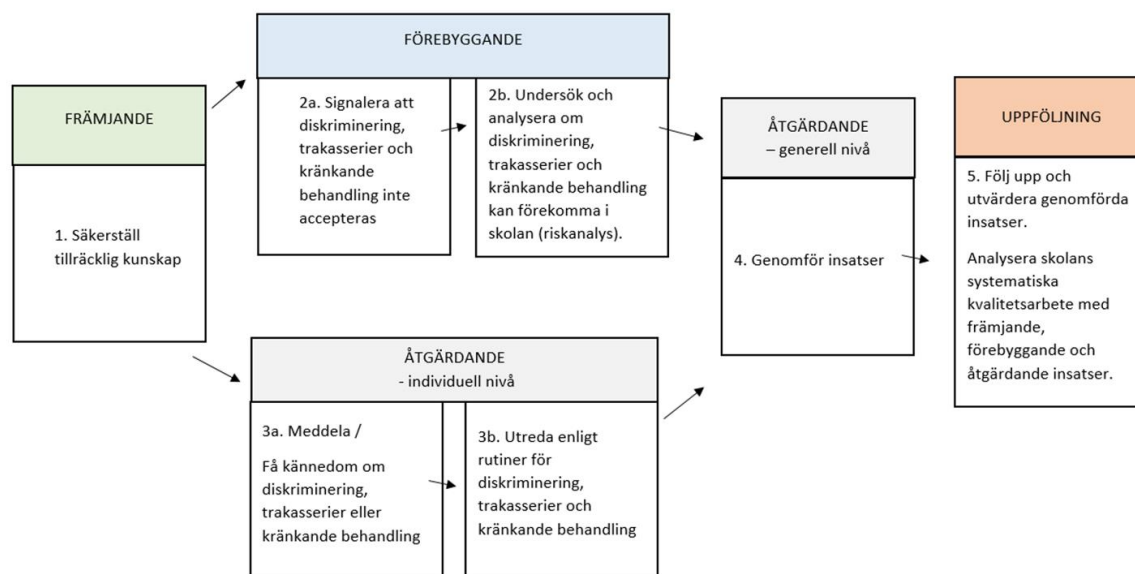
Edistävä toiminta
Ennakoiva toiminta
Korjaava toiminta

Koulun demokratia ja arvoperustatyö (ihmisoikeudet) integroituna koulun järjestelmälliseen laatutyöhön

Nytt digitalt verktyg (främjande och förebyggande):
Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Uusi digitaalinen työkalu: Syrjinnän ja loukkaavan kohtelun
vastainen suunnitelma

Nytt digitalt verktyg (åtgärdande):
Anmälan om kränkande behandling

Uusi digitaalinen työkalu: Ilmoitus loukkaavasta kohtelusta

Edistävä toiminta
Ennakoiva toiminta
Korjaava toiminta

Skolorna kan lyfta sina
behov av resurser,
utbildningar, samverkan
etc. Möjliggör stöd samt
transparens och
uppföljning.

Koulut voivat nostaa esiin
tarpeitaan liittyen
resursseihin,
koulutukseen,
yhteistyöhön jne.
Mahdollistaa tuen sekä
avoimuuden ja
seurannan.

Ex Uppdrag från vår nämnd

Esim toimeksianto lautakunnaltamme

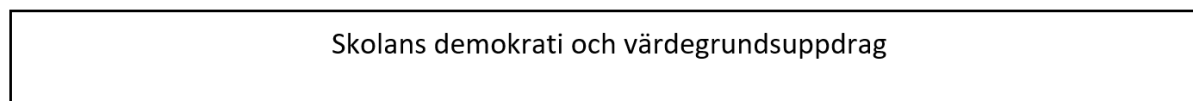
- *Att alla skolor har tillgång till kompetens för att stärka dem i deras jämställdhetsarbete*
- *I det fortsatta systematiska kvalitetsarbete stötta skolornas jämställdhetsarbete*
- *Redovisa till nämnden hur uppdraget har utförts*
- *Kaikille kouluille pitää järjestää asiantuntevaa osaamista tukemaan koulujen tasa-arvotyötä osana koulujen systemaattista laatutyötä*
- *Tieto lautakuntalle miten toimenanto on suoritettu*

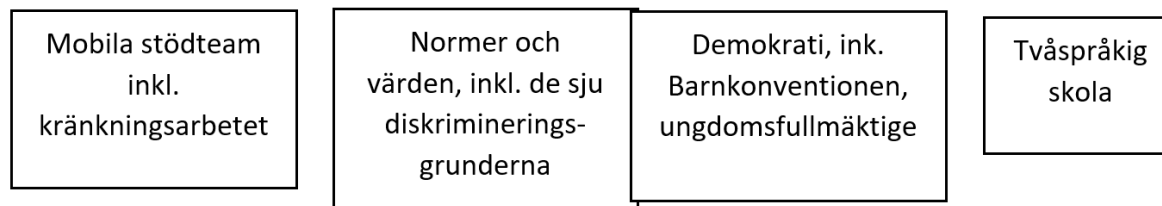
Mänskliga rättighetsfunktionens interna arbetssätt

Ihmisoikeusfunktion sisäinen työtapa

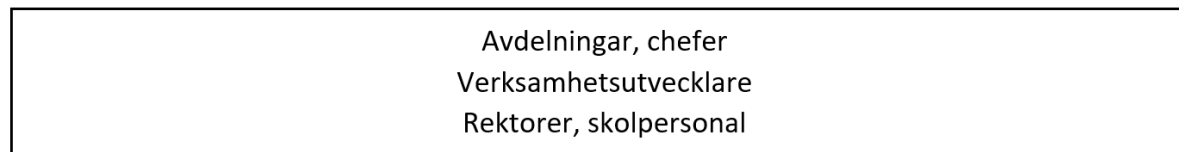
Strategi
Systematik
Förvaltnings- och
avdelningsövergripande
samordning

Samordning
Utveckling
Omvärldsbevakning

Förankring
Utförare
Användare

Aktuellt, tips Ajankohtaista, vinkkejä

Tips

- Central position central för MR – integrering genom MR-funktionen, mandat att överskrida gränser, ansvar för processen men också
- Mandat att arbetsleda centrala samordnare (operativ nivå; platt organisation)
- Gatekeeper; paketerar till skolorna

Aktuellt i Göteborg

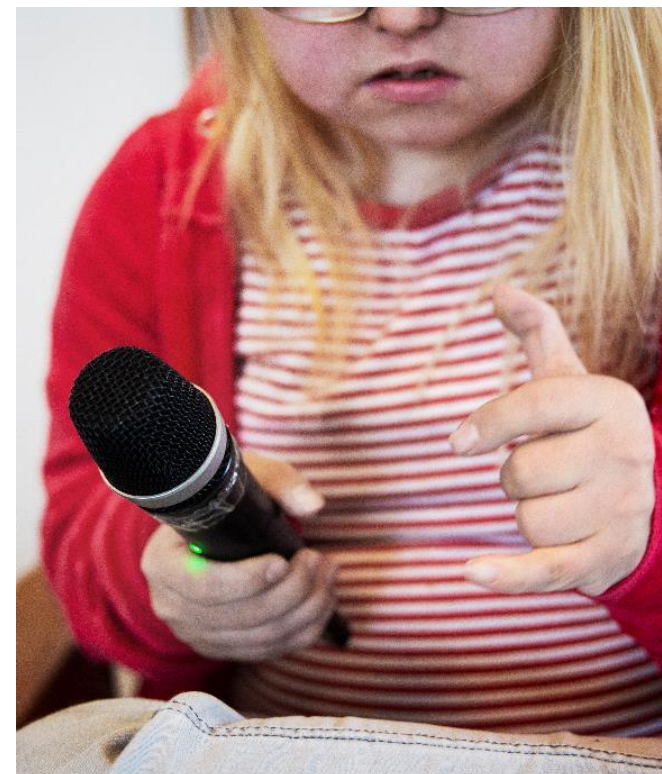
- Säkerställ rätt indikatorer och analysstöd
- Samlad bild av MR-området i uppföljning
- Kompetensutveckling inom organisationen

Vinkkejä

- Keskeinen sijainti ensisijainen ihmisoikeuskysymyksille – integroiminen controller-toiminnon avulla, mandaatti mennä rajojen yli, vastuu prosessista mutta myös
- Mandaatti johtaa koordinaattoreiden työtä (operatiivinen taso; litteä organisatio)
- Gatekeeper; paketoit kouluille

Ajankohtaista Göteborgissa

- Varmista oikeat indikaattorit ja analyysin tuki
- Ihmisoikeuskysymysten ”oma seuranta”
- Ihmisoikeusosaamisen kehittäminen organisaation sisällä

Kontaktuppgifter Yhteystiedot

Antti Yliselä

Controller mänskliga rättigheter

Grundskoleförvaltning

Göteborgs Stad

antti.ylisela@grundskola.goteborg.se

+46-722-21 36 01

Extra material

Finland vs Sverige

Tasa-arvolaki / Jämställdhetslagen

- Sukupuoli, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu
- Kön, könsidentitet och könsuttryck

Yhdenvertaisuuslaki / Diskrimineringslagen

- Alkuperä / ursprung
- Kansalaisuus / nationalitet
- Kieli / språk
- Uskonto / religion
- Vakaumus / övertygelse
- Ikä / ålder
- Mielenpide / åsikt
- Poliittinen toiminta / politisk verksamhet
- Ammattiyhdistystoiminta / fackföreningsverksamhet
- Perhesuhteet / familjeförhållanden
- Terveystila / hälsotillstånd
- Vammaisuus / funktionsnedsättning
- Seksuaalinen suuntautuminen / sexuell läggning
- Muu henkilöön liittyvä syy / någon annan omständighet som gäller den enskilde som person.

Syrjintälaki / Diskrimineringslagen

1. Sukupuoli / Kön
2. Sukupuolijaon ylittävä identiteetti tai ilmaisu / Könsöverskridande identitet eller uttryck
3. Etninen alkuperä / Etnisk tillhörighet
4. Uskonto tai muu vakaumus / Religion eller annan trosuppfattning
5. Vammaisuus / Funktionsnedsättning
6. Seksuaalinen suuntautuminen / Sexuell läggning
7. Ikä / Ålder

Tasa-arvoisuus / Jämlikhet

- 7 syrjintäperustetta / 7 diskrimineringsgrunderna
- Taloudellinen ja sosiaalinen asema / socioekonomisk status
- Asuinpaikka / geografisk hemvist

Uutta / det nya:

Vastaavuus / Likvärdighet

De 6 jämställdhetspolitiska målen

- **En jämn fördelning av makt och inflytande.** Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- **Ekonomisk jämställdhet.** Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- **Jämställd utbildning.** Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- **Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.** Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- **Jämställd hälsa.** Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- **Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.** Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Jämställdhetsintegrering

Tasa-arvon integroiminen

Det övergripande målet för svensk jämställdhetspolitik:
**Kvinnor och män ska ha samma makt att forma
samhället och sina egna liv**

Sex delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattande.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma förutsättning för en god hälsa och erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

MR i styrning och ledning

- Framgångsfaktorer i arbetet, SKL

1. Rättigheterna måste utgöra grunden för arbetet

- Om en verksamhet kan visa hur den arbetar för att göra servicen icke-diskriminerande, främjar jämlikhet genom anpassade insatser, bjuder in rättighetsbärare att delta, få insyn och utkräva ansvar – då har den kommit långt.

2. Skapa delaktighet och involvera fler

- Samverkan mellan det offentliga, privata och civila samhället (ex Göteborgs Stads råd)
- Ingen ska falla mellan utanför systemet

3. Individen i centrum – ej organisationen i centrum

- Strategidokumentets "bulls eye"
- Utmanar avdelningsgränser, sektorsgränser, stuprör, inarbetade tillvägagångssätt

4. Struktur och människorättsspråk

- MR behöver arbetas in i styrdokumenterna - > personberoendet, organisationsförändringar

MR i styrning och ledning

- Framgångsfaktorer i arbetet, SKL

5. Perspektivskifte

- MR är del av både det systematiska kvalitetsarbetet och ett förhållningssätt som syns i utförande och attityd till rättighetsbärare (kultur)
- Kompetenshöjning så att organisationen har tillräckliga kunskaper om MR
- Från barnperspektivet till barnets perspektiv, när eleven ses som specialist på sin skolgång

6. Skapa möjligheter för ansvarsutkrävande

- Rättighetsbärarna ska få information om sina rättigheter
- Rättighetsbärarna ska kunna utkräva ansvar om deras rättigheter inte tillgodoses

7. Följ upp och analysera med rättighetsglasögon

- Gemensamma nyckeltal/indikatorer för flera delar av organisationen så blir den enskilde rättighetsbäraren tydligare

